

5. Оніщенко Н. Співвідношення внутрішньодержавного і міжнародного права: наукові реалії сьогодення // Вісник Національної академії правових наук України. 2015. № 1 (80). С. 29–36.

6. Іванченко О. Способи узгодження норм національного права з нормами міжнародного права // Юридичний вісник. 2013. № 2. С. 178–182.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Загороднюк С. О.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права, процесу та криміналістики
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Закон пов'язує кримінальну відповідальність з вчиненням кримінального правопорушення (ст. 2 КК України), під яким розуміється суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом кримінального правопорушення (ст. 11 ч. 1 КК України) [1]. Його вчинення пов'язане зі спричиненням або можливістю спричинення такої шкоди, тяжких наслідків як державі, так і окремій особі. Тому особливо важливого значення набуває попередження кримінальних правопорушень.

Попередження злочинності – це складне поняття, під яким розуміється специфічна людська діяльність щодо недопущення вчинення кримінальних правопорушень як шляхом усунення їх причин та умов, так й засобом зупинення злочинної поведінки на різних стадіях її розвитку [2, с. 84].

Сучасні умови поставили великі та складні завдання подальшого розвитку усього соціуму аби запобігти посиленню негативних руйнівних процесів, що спостерігаються в нашій державі [3, с. 1].

Заходи щодо попередження кримінальних правопорушень здійснює широке коло правоохоронних, судових органів та інших органів державної влади, які закладають основи цієї діяльності, її напрямки, забезпечують контроль за її виконанням.

Особливо слід відмітити прямує роль правозахисних органів державної влади, до яких належать: інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, а також адвокатура, нотаріат.

Діяльність омбудсмена безпосередньо спрямована на охорону прав і свобод людини, на інформування громадян про порушення їхніх прав органами влади, посадовими особами.

Особливістю інституту є поєднання рис інституту держави й інституту громадянського суспільства. Пріоритетною функцією Уповноваженого Верховної Ради з прав людини є здійснення легітимного парламентського контролю за дотриманням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захист прав кожного на території України в межах повноважень.

Згідно ч. 2 ст. 4 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», діяльність Уповноваженого доповнює наявні засоби захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина, не відміння їх і не зволікає з переглядом компетенції державних органів, які забезпечують захист і поновлення порушених прав і свобод [4].

Згідно ст. 3 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради з прав людини», діяльність омбудсмена спрямована на:

- захист прав і свобод людини та громадянина, проголошених Конституцією та Законами України, а також міжнародними договорами;
- запобігання порушенням прав і свобод людини та громадянина або сприяння їх поновленню;
- дотримання та повагу до прав і свобод людини та громадянина суб'єктами, зазначеними в Законі України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» [4].

Сферою компетенції омбудсмена є відносини, що виникають під час реалізації прав і свобод людини між громадянином України, незалежно від місця його перебування, іноземцем або особою без громадянства, які перебувають на території України, й органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами (ст. 2 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини») [4].

Повноваження омбудсмена є доволі широкими. Він має право: невідкладного прийому вищими посадовими особами держави; бути присутнім на засіданнях Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Верховного Суду України й вищих спеціалізованих судів тощо; звертатися до Конституційного Суду України з відповідними поданнями; ознайомлюватися з документами та отримувати їх копії в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, в органах Прокуратури, в об'єднаннях громадян, у різноманітних установах; відвідувати місця утримання затриманих, попереднього ув'язнення, установи відбування засудженими покарань, установи примусового лікування та перевиховання; перевіряти стан дотримання встановлених прав і свобод людини й громадянина відповідними державними

органами, а також органами, що проводять оперативно-розшукову діяльність.

Реалізацію правоохоронної політики держави певною мірою виконують й інші правоохоронні органи. До них належать:

- митні органи;
- органи охорони державного кордону;
- Антимонопольний комітет України;
- органи державної лісової охорони;
- органи державної рибоохорони;
- Управління державної охорони України;
- органи виконання покарань;
- державна контрольно-ревізійна служба;
- інспекційні органи, що здійснюють правозастосовні дії (органи захисту прав споживача, Інспекція державного архітектурно-будівельного контролю, Державна екологічна інспекція, Санітарно-епідеміологічна служба тощо).

Особливістю цих правоохоронних органів є поєднання правоохоронної функції з організаційно-управлінськими, контрольно-ревізійними та право роз'яснювальними функціями. Їх керівні органи належать до органів центральної виконавчої влади із так званим спеціальним статусом.

Вказані правоохоронні органи виконують одну чи декілька з наступних функцій, а саме:

- охорона громадського порядку, державної безпеки;
- охорона майна фізичних і юридичних осіб;
- виявлення фактів вчинення кримінальних і адміністративних правопорушень та їх припинення;
- розгляд матеріалів про адміністративні правопорушення;
- винесення рішення про застосування адміністративного стягнення;
- накладання адміністративних стягнень.

Таким чином, попередження правопорушень як кримінального, так й адміністративного характеру являє широку систему заходів, передбачених Законом, метою якої є недопущення спричинення шкоди правоохоронюваним інтересам. Такі заходи здійснюють різноманітні державні органи, серед яких необхідно виокремити органи державної влади, які спрямовують та контролюють цю діяльність.

Література:

1. Кримінальний кодекс України. Чинне законодавство України зі змінами да доповненнями станом на 22 квітня 2021 р.: (відповідає офіційному текстові) К.: «Центр учбової літератури», 2021. 197 с.
2. Курс лекцій по криминології. Х.: «Одисей», 2006, 280 с.

3. Бернюков А. М. Юридична реальність як онтогносеологічна форма існування права (філософсько-методологічний аналіз) // Автореф. доктора юрид. наук, спеціальність 12.00.12 – філософія права: Львів. 2018. 36 с.

4. Закон України Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>

ПРЕЮДИЦІЯ ЯК МІЖГАЛУЗЕВИЙ ІНСТИТУТ

Зейналова А. Ф.

*студентка II курсу спеціальності 081 «Право»
факультету права, економіки та кібербезпеки
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Розвиток сучасного законодавства має бути заснованим, в тому числі, і на використанні здобутків юридичної техніки й технологій які забезпечують теоретичне підґрунтя механізму дії права. В цьому зв'язку, одним із важливих питань організації якісної юридичної діяльності є використання належної доказової бази в системі якої важлива роль відводиться преюдиції.

Аналіз норм українського законодавства дає можливість зробити висновок про відсутність нормативного закріплення дефініції преюдиції. На думку багатьох правознавців, інститут преюдиції відображається в нормативно-правових актах як одна з підстав звільнення від доказування [3, с. 134]. Отже, для того, щоб мати повне уявлення про суть та механізм застосування цього інституту, слід звернутися до пам'яток права та праць вчених, присвячених вивченню проявів феномену преюдиції від початку її існування до сучасного розуміння.

Необхідно визнати, що в першу чергу, преюдиція представляє собою результат розумової діяльності, умовивід, висновки компетентного суб'єкта правовідносин щодо юридичних фактів або змісту правових норм та порядку їх реалізації, які мають значення для вирішення справи. Такі висновки законодавством наділяються відповідною юридичною силою та використовуються у встановленому порядку.

Вищезазначене положення вказує на те, що преюдицією можуть бути не тільки судові рішення, але й рішення (висновки) інших компетентних органів, які містять достовірну інформацію про наявність або відсутність